

AMNESTY INTERNATIONAL DANMARK

ÅRSBERETNING 2023

AMNESTY
INTERNATIONAL

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord: En bevægelse i forandring	3
Beskyt civile i Gaza	4
Undertrykkelse af kvinder i Iran og Afghanistan	6
Krigen i Ukraine	8
Krigsforbrydelser skal indskrives i dansk straffelov	10
Stigende hadtale i Danmark	11
Europæiske virksomheders ansvar	13
Ret til sikkerhed for mennesker på flugt	14
Skriv for Liv	15
Undervisning i rettigheder styrker oprindelige folk	17
Stærke medlemskaber	19
Vi skal handle sammen	20
Økonomiske nøgletal	21

EN BEVÆGELSE I FORANDRING

FORORD Tekst: Solveig Nisbeth Henriksen, bestyrelsesleder i Amnesty International Danmark

På en af de allersidste dage i 2023 indgav Sydafrika en anklage ved FN's højeste domstol med en påstand om, at Israel begår folkedrab mod den palæstinensiske befolkning i Gaza. Forbrydernes forbrydelse bliver den kaldt. En evig påmindelse om den grusomhed, vi så i Europa under 2. verdenskrig, og som en række nationer er under anklage for at begå i vores tid: Myanmar mod rohingyaerne, Ruslands mulige folkedrab i Ukraine og nu også Israels mod det palæstinensiske folk. Den dramatiske udgang på 2023 fortæller om et år, hvor vi blev vidne til endnu en menneskeretlig katastrofe. Hamas' voldsomme angreb den 7. oktober i det sydlige Israel og det efterfølgende intensive bombardement mod en indespærret befolkning i Gaza er blevet til en konflikt med alt for mange forfærdelige rekorder. Flere civile end nogensinde er blevet dræbt, heraf usædvanligt mange børn. Det højeste antal FN-ansatte og det højeste antal journalister. I Amnesty International har vi gennem flere år dokumenteret Israels tilsidesættelse af palæstinenserne rettigheder i Israel, på Vestbredden, i Gaza og i Østjerusalem. Vi har gennem flere år

arbejdet med at analysere den israelske stats politikker og myndighedspraksis over for palæstinensere. I 2021 udkom Amnesty med en omfattende rapport, som konkluderede, at Israel håndhæver et system, der både undertrykker og udøver dominans over den palæstinensiske befolkning i alle de områder, hvor Israel har jurisdiktion og kontrol. Det svarer til apartheid som defineret under international lov. Den nuværende konflikt og mulighederne for at skabe fred bør ses i det lys. Kampene mellem Israel og Hamas og den totale tilsidesættelse af beskyttelse af civile optager hele vores bevægelse. Det har været stærkt at se, hvordan vi sammen har forsøgt at påvirke international politik, EU og danske politikere til at gøre alt for at beskytte civile. I al sin grufuldhed har denne konflikt fået tusindvis af danskere på gaden – på tværs af organisationer, religioner og overbevisninger. 2023 har også budt på mange andre kriser og kampe for menneskerettighederne. Det kan du læse mere om i resten af årsberetningen.

Behov for udvikling

2023 har vist, at vi har brug for et stærkt Amnesty International. I 63 år har vi været spydspids i kampen for menneskerettigheder. Amnesty International Danmark har siden 1964 - som en af de ældste sektioner i bevægelsen - aktivt bidraget til den kamp. Vores bevægelse er blevet mere og mere international med sektioner og aktivister i hele verden. Der er sket forandringer undervejs både i vores organisation og i den verden, vi er i, som vi bliver nødt til at forholde os til. Derfor har bevægelsen det sidste år påbegyndt et stort arbejde, der har til formål at belyse, hvordan vi kan udvikle og omorganisere os som bevægelse, som gør os mere effektive, og som sikrer reel global solidaritet som anticolonialistisk organisation. Det er en spændende, udfordrende og vigtig diskussion, som vil være med til at sikre vores internationale bevægelses indflydelse, effektivitet og interne demokrati.

”

2023 har vist, at vi har brug for et stærkt Amnesty International.

Solveig Nisbeth Henriksen,
bestyrelsesleder

BESKYT CIVILE I GAZA

DOKUMENTATION AF KRIGSFORBRYDELSE

2023 har været præget af voldsomme krige og konflikter og massive overgreb på civile. Særligt den voldsomme konflikt mellem Hamas og Israel, der har skabt en humanitær katastrofe i Gaza og sat rystelser i fundamentet for opbakningen til den internationale retsorden, har påvirket danskerne og været fokus for Amnesty Internationals arbejde i det forgangne år.

Verdens øjne blev rettet mod Israel og Gaza, da Hamas og andre væbnede palæstinensiske grupper på chokerende vis angreb det sydlige Israel den 7. oktober 2023 og brutalt dræbte 1200 mennesker og tog mere end 200 civile som gidsler, herunder 33 børn. Derefter indledte Israel en omfattende militær-operation mod Hamas med massive bombardementer i Gaza og indsættelse af landtropper og kampvogne. Boligområder og infrastruktur i Gaza er blevet jævnet med jorden, og tusindvis af civile palæstinensere er blevet dræbt.

I slutningen af året var mindst 20.000 civile blevet dræbt. Situationen for Gazas civile blev yderligere forværret af, at Israel har afskåret Gaza fra tilstrækkelig vand, mad, elektricitet, medicin og andre fornødenheder. Amnestys kriseresearchere gik straks i gang med at indsamle dokumentation af krigsfor-

brydelser begået mod civile og krænkelse af humanitær ret på begge sider af konflikten. Vi efterprøvede f.eks. foto- og videomateriale samt interviewede øjenvidner, ofre og andre. Vi undersøgte både Hamas' angreb i Israel, den israelske stats angreb i Gaza samt øget undertrykkelse og drab på civile palæstinensere i de israelsk besatte palæstinensiske områder.

Vores dokumentationsarbejde handler om at sikre en upartisk og objektiv dokumentation for de grove krænkelse af menneskerettighederne og krigsforbrydelser, som finder sted. Amnestys dokumentation kan også indgå i konkrete retsopgør. Det har Sydafrika benyttet sig af ved FN's øverste domstol, hvor de har anklaget Israel for at begå folke-drab mod den palæstinensiske befolkning i Gaza. I anklageskriftet henvises i flere tilfælde til den dokumentation, som researchere fra Amnesty International igennem adskillige år har indsamlet for mulige internationale forbrydelser begået af Israel mod civile palæstinensere, herunder også overgreb begået siden den 7. oktober 2023.

Danmark skal støtte en varig våbenhvile

Under sloganet: Beskyt Civile – Våbenhvile Nu! Har vi igennem vores kampagnearbejde i Danmark fokuseret på, at Danmark har et

ansvar for at leve op til sine internationale forpligtelser, som indebærer at bakke op om folkeretten, der gælder for både Hamas og Israel. Kravet om, at Danmark skal arbejde for en varig våbenhvile for at beskytte de civile i Gaza, var også hovedbudskabet ved de løbende dialoger og møder med relevante folketingspolitikere, danske medlemmer af Europa-Parlamentet samt Udenrigsministeriet og vores udtalelser i medierne.

På kort tid skrev over en million mennesker under på vores globale underskriftsindsamling om våbenhvile, heraf over 64.000 borgere i Danmark. De danske underskrifter blev afleveret til statsminister Mette Frederiksen.

Hamas grufulde angreb på civile den 7. oktober i Israel og Israels massive militære modsvar i Gaza skabte en voldsom og polariserende debat i Danmark og brug af hadefulde angreb på både danske jøder og danskere med palæstinensiske rødder.

Derfor understøttede Amnesty en gruppe danske jøder og deres politiske arbejde og forsøgte at skabe en fælles strategisk platform for Palæstina-bevægelsen i Danmark. Vi arbejdede særligt med, hvordan bevægelsen på tværs kan samarbejde om en varig våbenhvile.

Foto: Majdi Fathi/NurPhoto

Amnesty-aktivister og støtter gik på gaden flere gange i 2023 med budskabet om at beskytte civile i Gaza og behovet for en våbenhvile. Sammen med Red Barnet og pædagogernes fagforbund BUPL afholdt Amnesty også en barnevognsdemonstration med fokus på de mange børn, der er blevet dræbt i Gaza, og som har mistet deres familier. Foto: Amnesty International

UNDERTRYKKELSE AF KVINDER

IRAN OG AFGHANISTAN

Det iranske præstestyres brutale undertrykkelse af kvinder og forsøg på at kvæle frihedsbevægelsen Kvinde-Liv-Frihed fortsatte i 2023. Men kampen for forandring lever videre - også i Danmark.

Til rytmen af den populære sang "Calm Down" af den nigerianske sanger Rema dansede en fyldt Rådhuspladsen i København og Store Torv i Aarhus i solidaritet med de unge kvinder, der er blevet fængslet i Iran for at danse i det offentlige rum. Markeringen var blot én af mange, som Amnesty arrangerede sammen med dansk-iranske grupper, der støtter Kvinde-Liv-frihed-bevægelsen i Iran, som kæmper for menneskerettigheder og demokrati. Amnesty faciliterede i 2023 aktiviteter, hvor dansk-iranere kunne mødes, diskutere og styrke deres aktivisme og mulighed for at stå mere samlet som opposition. Særligt den 8. marts blev dedikeret til den iranske kvindekamp, hvor tre dansk-iranske

kvinder fra forskellige generationer fortalte om deres aktivisme og skelsættende begivenheder i den iranske kvindekamp. Årsdagen for Jina Masha Aminis død i det iranske moralpolitisk varetægt blev markeret på sociale medier og ved en demonstration i København, hvor vi talte om vores research og opbakning til den iranske kvindekamp. I løbet af året har Amnesty dokumenteret præstestyrets fortsatte overgreb på demonstranter og deres pårørende, som blandt andet forhindres i at afholde mindehøjtideligheder for deres afdøde familiemedlemmer. I december kunne Amnesty International i sin omfattende rapport afdække, at tilbageholdte kvindelige og mandlige demonstranter er blevet udsat for voldtægter og anden grov seksuel tortur, mishandling og nedværdigende behandling. Også dødsstraffen bruges fortsat af myndighederne til at afskrække andre fra at protestere, viser Amnestys vedvarende arbejde med at dokumentere brug af dødsstraf verden over.

Politikere støtter demonstranter

Vi har haft løbende møder og dialog med Udenrigsministeriet, herunder møde med udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen, om udviklingen i Iran for at påvirke regeringen til at støtte op om frihedsbevægelsen og lægge internationalt pres på præstestyret. Vi har også taget et nyt værktøj i brug for, at Iran forbliver på dagsordenen. 19 folketingspolitikere er personligt blevet engageret ved at bruge deres stemme og indflydelse til at kæmpe for en fængslet eller forfulgt iransk demonstrant, hvis sag Amnesty har dokumenteret. Der er repræsentanter fra fem partier. En af dem er Karin Liltorp fra Moderaterne, som var "sponsor" for dødsdømte Kambiz Kharout, som af de iranske myndigheder blev dømt skyldig i "korruption på jorden" og "fjendskab mod Gud". I oktober fik han sin dom omstødt og blev løsladt fra dødsgangen.

Borgere i Aarhus og København dansede i solidaritet med fængslede iranske kvinder. I Iran er det forbudt for kvinder at danse i offentligheden. Foto: Liv Maria Baastrup Detlif

Nobels Fredspris til iransk aktivist

Den 10. december blev der skrevet et historisk kapitel i kampen for kvinders rettigheder i Iran. Narges Mohammadi – som frivillige aktivister fra Furesø-gruppen i Amnesty International Danmark i årevis har kæmpet for – blev i Oslo hædret med Nobels Fredspris. Et stort skulderklap til Narges, hendes familie og til hele kvinderettighedsbevægelsen i Iran. Narges selv sidder fængslet i Teheran, hvor hun afsoner en dom på over 12 år for sit fredelige arbejde for menneskerettigheder.

Amnesty og Furesøgruppens arbejde for Narges er værdsat hos Narges' familie, som mødtes med aktivisterne aftenen før prisceremonien fandt sted.

Forfulgte kvinder i Afghanistan

Kvinders rettigheder er under voldsomme angreb fra Taliban-styret i Afghanistan. I maj konkluderede Amnesty i en omfattende rapport, at overgrebene mod kvinder og piger under Taliban-styret er så alvorlige, omfangsrige og systematiske, at den kønsbaserede forfølgelse samlet set kan udgøre en forbrydelse mod menneskeheden.

I Danmark har vi løbende været i dialog og afholdt møder med Udenrigsministeriet,

herunder den såkaldte 'rejsende' danske ambassadør for Afghanistan, og med relevante folketingspolitikere om situationen i landet. Vi har også udtalt os i medierne og deltaget i paneldebatter, blandt andet i august måned for at markere to-års dagen for Talibans magtovertagelse.

I dansk afdeling har vi indgået og faciliteret et samarbejde med en lang række organisationer – herunder afghanske, der arbejder med Afghanistan. I samarbejde med organisationerne og Christian Friis Bach fra Det Radikale Venstre og Mohammad Rona fra Moderaterne har vi udarbejdet ti anbefalinger til en kommende Afghanistan-strategi for Danmark. Anbefalingerne er afleveret til den danske udenrigsminister og udviklingsminister.

På udlændingeområdet opnåede vi en sejr i begyndelsen af året. Som et af de eneste lande i Europa giver Danmark nu beskyttelse til afghanske piger og kvinder – alene på baggrund af deres køn. Fremover vil kvinder og piger fra Afghanistan få tildelt konventionsstatus, som er den stærkeste form for beskyttelse, man kan få som flygtning. Konventionsstatus giver opholdstilladelse med mulighed for forlængelse for højst to år ad gangen.

”

Jeg er glad for Amnestys støtte. I var der også længe før, min mor blev kendt, og I kæmper for alle menneskerettighedsforkæmpere i Iran”.

Ali Rahmani, søn af Nobelfredspris-modtager Narges Mohammadi.

Narges Mohammadis børn modtog Nobels Fredspris på vegne af deres fængslede mor. Foto: Kristian Johannessen, Amnesty International Norge.

Amnesty-aktivister fra Furesøgruppen ønskede personligt Narges Mohammadis familie tillykke med prisen. Foto: Amnesty International

KRIGEN I UKRAINE

KRITIKERE FORFØLGES I RUSLAND OG ÆLDRE ISOLERES I UKRAINE

Russiske Aleksandra Skochilenko er iført en Amnesty T-shirt under et retsmøde. Hun er anklaget for at have erstattet prisskilte i lokale supermarkeder med information om krigen i Ukraine. Foto: Andrey Bo.

I 2023 fortsatte Amnesty med at dokumentere menneskerettighedskrænkelser begået i forbindelse med den russiske invasion af Ukraine. Blandt andet dokumenterede Amnesty, hvordan de russiske myndigheder i stigende grad forfølger anti-krigs-aktivister i Rusland.

Med forskellige repressive love og praksisser er mere end 20.000 russiske kritikere af krigen i Ukraine blevet udsat for forfølgelse og represalier i løbet af krigens første 500 døgn. Ofte ser dommere i retssager bort fra forsvarers bevisførelse og idømmer administrative fængslinger eller store bøder alene på baggrund af politirapporter om, at borgere har forbrudt sig mod reglerne for offentlig forsamling eller forbud mod "miskreditering". Amnesty opfordrer Rusland til at annullere alle sine repressive love og til omgående og betingelsesløst at løslade enhver, som er frihedsberøvet alene for fredeligt at have udtrykt sine meninger.

Udsatte børn og ældre i Ukraine

Siden Rusland invaderede Ukraine i februar 2022, har Amnesty arbejdet med at dokumentere krænkelser af menneskerettighederne, krigsforbrydelser og andre overtrædelser af international humanitær lov i Ukraine.

Med økonomisk støtte fra den danske befolkning kunne vi i 2023 sende vores internationale research-hold til Ukraine på tre missioner. Her dokumenterede de blandt andet krigens konsekvenser for ældre og mennesker med handicap, som lever i dyb isolation uden den rette pleje eller forhold. En fjerdedel af indbyggerne i Ukraine er ældre.

I de russisk besatte områder af Ukraine viste Amnestys research, at børnene indoktrineres med russisk propaganda, der blandt andet retfærdiggør invasionen af landet. Børnenes ret til kvalitetsuddannelse er endnu en af de menneskerettigheder, som Rusland overtræder i Ukraine.

Økonomisk støtte fra Danmark har også gjort det muligt for nationale Amnesty-sektioner at lave research i Ukraines nabolande, hvor størstedelen af de ukrainske flygtninge bor. Det betyder eksempelvis, at Amnesty International Polen blandt andet rapporterer om diskrimination af romaer fra Ukraine, den ulige adgang til uddannelse for ukrainske studerende, vanskelighederne på boligudlejningsmarkedet for ukrainske flygtninge og den anti-ukrainske retorik og misinformation på internettet.

Internationalt har Amnesty arbejdet med at påvirke og informere relevante fora i FN, EU, Europarådet og internationale retsinstanser, primært igennem vores internationale kollegaer i Bruxelles, Geneve, New York, London og Strasbourg.

Mange af Amnesty Internationals anbefalinger blev taget op i konklusionerne fra EU's Udenrigsråd i januar 2023 jf. EU's prioriteter i forhold til menneskerettighederne.

Dette inkluderer EU's forpligtelse til at støtte fornyelsen af mandatet for FN's Undersøgelseskommission om Ukraine, behovet for at behandle ofrenes ret til retfærdighed og erstatning, og behovet for at sikre en sikker tilbagevenden til Ukraine for alle de ukrainske børn og andre civile, der er blevet ulovligt forflyttet eller deporteret fra Ukraine.

RESEARCH I UKRAINE

I 2023 har Amnesty dokumenteret:

- Konflikts påvirkning på ældre og mennesker med handicap
- Børns adgang til uddannelse i besatte områder
- Russisk indoktrinering af børn i skolesystemet i besatte områder

Mange af Ukraines ældre og personer med handicap lever i dyb isolation uden den rette pleje eller forhold. Her ses socialarbejder Panova Valentyna på besøg hos Vira Hodun. Foto: Olga Ivashchenko / Amnesty International

KRIGSFORBRYDELSER

SKAL INDSKRIVES I DANSK STRAFFELOV

Amnesty International Danmark har i 2023 arbejdet vedholdent for, at krigsforbrydelser, forbrydelser mod menneskeheden og tortur bliver indskrevet i den danske straffelov, så de danske myndigheder bedre kan efterforske og retsforfølge formodede forbrydere.

Universel jurisdiktion er et princip i folkeretten, hvorigennem stater kan bruge deres nationale straffelov til at efterforske og retsforfølge formodede forbrydere, selvom forbrydelsen er begået uden for statens eget territorium, og selvom forbryderen og ofret ikke er statsborgere i det land, som retsforfølger forbrydelsen. Princippet bygger på grundtanken om, at nogle forbrydelser – f.eks. forbrydelser mod menneskeheden og folkedrab – er så alvorlige, at det påhviler hele det internationale samfund at retsforfølge de ansvarlige.

Danmark har tilsluttet sig princippet om universel jurisdiktion, men modsat stort set alle andre EU-lande har Danmark ikke i sin egen lovgivning direkte kriminaliseret en række internationale forbrydelser såsom tortur, krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden.

Amnesty International Danmark har været med til at presse på for en ændring. Vi har haft dialog og møder med politikere og andre NGO'er. Det fælles pres har medvirket til, at et flertal i Folketinget, herunder regeringspartierne, i marts erklærede deres støtte til en tiltrængt opdatering af Danmarks straffelov. Regeringen har nedsat et ekspertudvalg, der skal foreslå, hvordan Danmark selvstændigt kan kriminalisere tortur, krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden. Amnesty International Danmark sidder med i udvalget, som i august påbegyndte sit arbejde. Arbejdet forventes færdigt i foråret 2024.

Det meget positive gennembrud har potentialet til at styrke ikke bare Danmarks eget juridiske værn, men også den internationale kamp for at sikre ofre for tortur og krigsforbrydelser retfærdighed. Indtil Danmark får opdateret sin straffelov, risikerer vi, at formodede krigsforbrydere, som måtte sætte fod på dansk jord, ikke kan blive efterforsket, retsfulgt og dømt for det fulde omfang af deres forbrydelser.

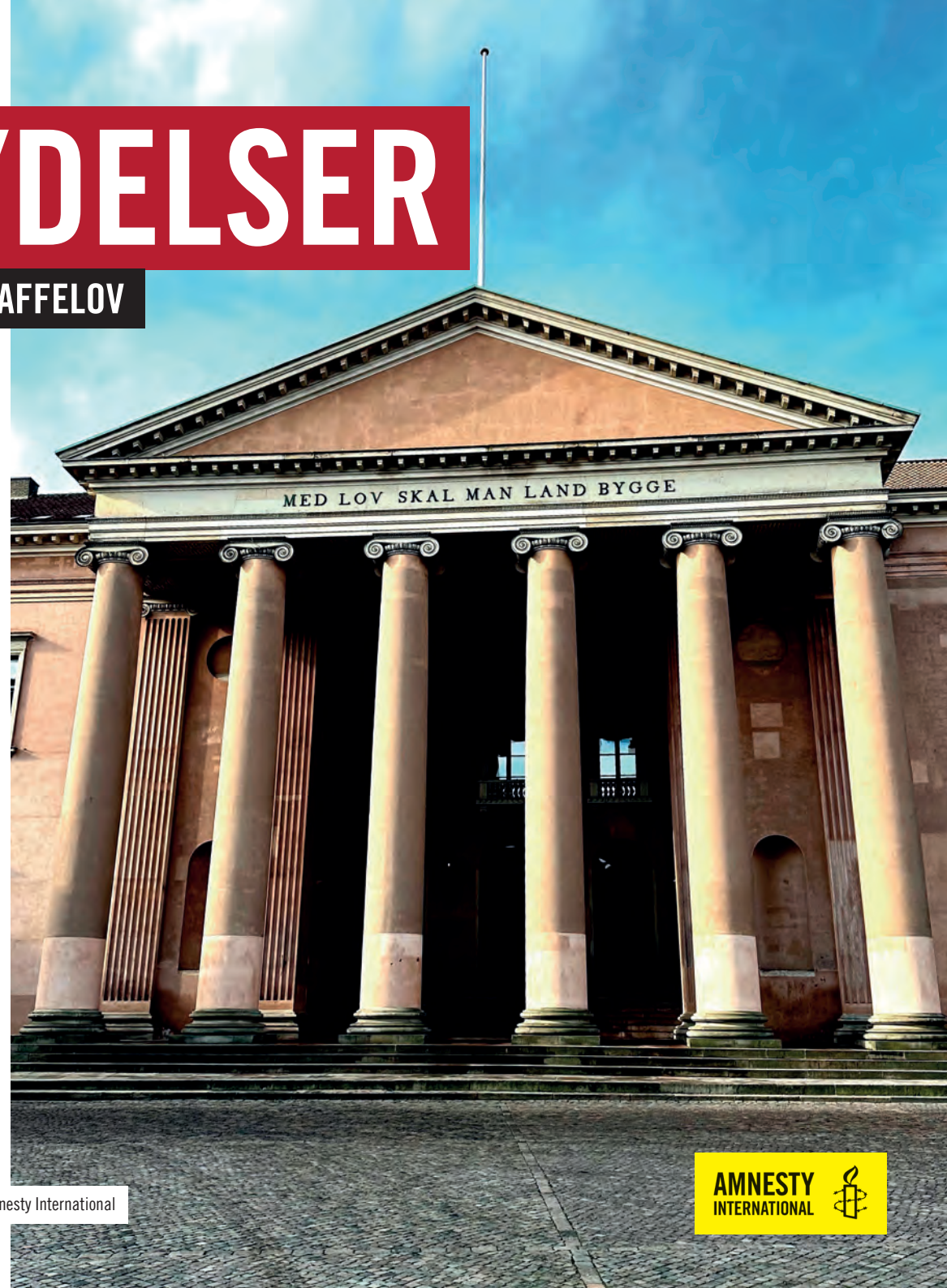

Foto: JWeb/Amnesty International

STIGENDE HADTALE I DANMARK

I Danmark er Amnesty særligt opmærksom på, hvordan hadefulde tale afholder danskere fra at deltage i den offentlige debat.

I 2023 igangsatte Amnesty International Danmark kampagnen #HadSkader, der skal være med til at bekæmpe hadtale og beskytte og styrke den fælles demokratiske samtale i Danmark. Hadtale henviser til enhver form for kommunikation i skrift, tale eller opførelse, som angriber eller i nedværdigende eller diskriminerende termer omtaler en person eller gruppe af mennesker på baggrund af, hvem de er. 70 procent af danskerne afholder sig til tider fra at ytre sig på sociale medier på grund af hadefulde

kommentarer, viste en undersøgelse, som Amnesty International Danmark foretog i samarbejde med analysebureauet Kantar. Selvom hadtale kan ramme alle, er minoriteter – heriblandt LGBTI+- personer, etniske og religiøse mindretal og personer med handicap – i særlig risiko for at blive lagt for had, både online, i privatbeskeder og i det offentlige rum. Hadtale er som udgangspunkt ulovligt i Danmark, men retspraksis halter efter. Få mennesker anmelder hadtale, og endnu færre sager ender med en dom. Samtidig er loven om hadtale mangelfuld og dækker for eksempel ikke hadbeskeder, som offeret modtager i sin private indbakke.

Mads Geertsen, bedre kendt som DR's Onkel Reje, blev i 2023 sygemeldt efter en lang række hadefulde angreb på sociale medier. Vi opfordrede danskerne til at sende kærlige hilsener til Onkel Reje. Opslaget gik viralt på sociale medier, og vi fik tilsendt flere hundrede hilsener og mange flotte tegninger, som blev samlet i en bog og overleveret til Mads Geertsen.

HADTALE BEGRÆNSER VORES YTRINGSFRIHED

DINA HASHEM ER JURIST OG POLITISK RÅDGIVER I AMNESTY INTERNATIONAL DANMARK

AMNESTY
INTERNATIONAL

Hvorfor lancerer Amnesty Danmark en kampagne om hadtale nu?

Fordi vi kan se, at hadtale er et samfundsproblem, der har alvorlige konsekvenser for vores muligheder for at ytre os frit, særligt på sociale medier. Særligt kvinder og minoritetsborgere afholder sig fra at deltage i den demokratiske samtale, fordi tonen simpelthen er blevet for hård.

Det er også noget, danskerne generelt bemærker. I en undersøgelse fra maj 2023, som vi i Amnesty stod bag sammen med Kantar, svarer 86 procent, at tonen er for hård. Den yderste konsekvens af hadtale er, at vores ytringsfrihed bliver udfordret, og på den måde risikerer hadtale at røkke ved en af de mest fundamentale søjler i vores demokratiske grundlag.

Hvilke initiativer har kampagnen søsat?

Vi har afholdt mange møder på Christiansborg med folketingspolitikere fra primært regeringspartierne, og vi har mødt stor lydhørhed og interesse. Vi har også møder med fagpersoner på området og nedsat en ekspertgruppe, der kan belyse hadtale fra forskellige fagligheder og se på hvilke muligheder, der er for at forhindre hadtale.

Vi har kickstartet kampagnen #HadSkader online og introduceret kampagnen på Folkemødet og Ungdommens Folkemøde.

Vi har undervist skoleklasser, afholdt workshops og udarbejdet et dialogspil, der har til formål at oplyse om lovgivningen, og hvad der egentlig er strafbart, når det gælder hadtale.

Hvad er kampagnens næste skridt?

Vi er lige nu ved at gennemgå 1.200 hadtaleanmeldelser og fældende domme for hadtale, som skal give os viden om, hvorfor det er svært at få hadtalesager for en domstol i Danmark. Undersøgelsen skal munde ud i en rapport, som vi vil præsentere for politikere og relevante aktører med formålet om at sikre en bedre retsbeskyttelse for ofre for hadtale.

I meningsmålingen udført af Kantar for Amnesty International erklærer syv ud af ti danskere sig helt eller overvejende enige i, at hadtale på sociale medier til tider kan få dem til at afholde sig fra at ytre sig. Kom det bag på dig?

Ja, det gjorde det, også selvom jeg godt ved, hvor hårdt og til tider hadefuldt debatten kan være online. Men når hele 70 procent af danskerne til tider føler sig nødsaget til at trække sig fra debatten, står vi med et alvorligt samfundsproblem for den fælles samtale, hvor alle gerne skulle have muligheden for at komme til orde. Hadtale begrænser simpelthen vores ytringsfrihed.

”

Ytringsfriheden er en fundamental rettighed og en kerne i et demokratisk samfund. Derfor er det et samfundsproblem, når vi ved, at mennesker afholder sig fra at ytre sig.

Dina Hashem, jurist og politisk rådgiver, Amnesty International Danmark.

KORANLOV

INDSKRÆNKER YTRINGSFRIHED I DANMARK

I slutningen af året vedtog Folketinget regeringens lovforslag, der skal stoppe koranafbrændinger i Danmark. Amnesty kritiserede loven for at være en upræcis og problematisk indskrænkning af ytringsfriheden.

Amnesty International Danmark kritiserede regeringens forslag, fordi vi ser det som en upræcis indskrænkelse af ytringsfriheden, der risikerer at kriminalisere ytringer om tro og religion. Amnesty frygter, at loven kan føre til en retstilstand, hvor borgere, der udøver deres basale menneskerettigheder igennem religionskritik i forskellige udtryksformer, risikerer at blive tilbageholdt og straffet af staten. Et generelt forbud er ikke vejen frem, da den specifikke ytring og handling altid

skal vurderes i sin rette kontekst. Det betyder noget, hvem der står bag ytringen, og hvilken intention, kontekst og form ytringen har. Og ikke mindst hvilken skade ytringen kan forvolde.

Indskrænkninger af ytringsfriheden skal formuleres mindst indgribende, have hjemmel i national og international ret, være proportionelle og målrettet i forhold til den enkelte sag, som domstolene skal vurdere.

Amnesty International Danmark indgav høringsvar til lovforslaget og opfordrede regeringen til at bruge Danmarks eksisterende lovgivning til bedre at beskytte mod had og racisme. Koranafbrændingerne i Danmark viser nemlig et behov for bedre at beskytte minoriteter mod racisme og hadefulde ytringer.

”

Ytringsfrihed er en af de mest fundamentale frihedsrettigheder og er kernen i et demokratisk samfund, hvor menneskerettigheder respekteres. Derfor synes vi, at det er bekymrende, at der nu er blevet vedtaget en upræcis indskrænkelse af ytringsfriheden, som risikerer at kriminalisere ytringer om tro og religion

Vibe Klarup, generalsekretær
Amnesty International Danmark,
om koranloven.

EUROPÆISKE VIRKSOMHEDERS ANSVAR

2023 blev et afgørende år i arbejdet for at sikre, at europæiske virksomheder respekterer menneskerettigheder, miljø og klima i deres globale aktiviteter.

Efter lange og intense forhandlinger blev forhandlerne fra EU-parlamentet og EU's ministerråd enige om en foreløbig politisk aftale om det såkaldte direktiv om virksomheders due diligence og bæredygtighed (CSDDD). Det har som mål at sætte nye og forbedrede standarder for større europæiske, herunder danske, virksomheder, så for eksempel deres produktion ude i verden sker under ordentlige forhold.

EU-direktivet har også potentialet til at styrke berørte menneskers mulighed for ved domstolene at søge retfærdighed, hvis deres menneskerettigheder bliver krænket i forbindelse med virksomheders aktiviteter. Igennem hele 2023 har vi i Amnesty International Danmark presset på for, at Danmark bakker op om den stærkest mulige beskyttelse af menneskerettigheder, miljø og klima blandt andet gennem møder med politikere, ministerier, andre NGO'er, virksomheder, brancheorganisationer, fagbevægelsen samt høringsvar.

Det arbejde fortsætter vi med i 2024. For trods det positive resultat i 2023 mangler det nye EU-direktiv stadig at blive stemt endeligt igennem.

RET TIL SIKKERHED

FOR MENNESKER PÅ FLUGT

I juni udstillede et dybt tragisk skibsforslis ud for den græske by Pylos, at EU's håndtering af flygtninge og migranter ved Europas grænser koster menneskeliv.

Hundredvis af mennesker druknede i forliset, der siden har udviklet sig til en skandale. Amnesty's research fra 2023 peger nemlig på, at græske myndigheder svigtede i at komme det nødstedte skib til undsætning, ligesom overlevendes vidneudsagn modsiger flere påstande fra de græske myndigheder.

Desværre har skibsforsliset ikke ført til en ny europæisk kurs. Tværtimod har EU i sin nye migrationspagt - vedtaget ved årets udgang - valgt at udbygge netop de praksisser, der i dag gør EU's grænseregioner livsfarlige for mennesker på flugt. Amnesty International fortsætter med at påvirke beslutningstagere i EU og nationalt til at forbedre forholdene for mennesker på flugt.

Foringelser af asylansøgere rettigheder

Også inden for Danmarks grænser har vi i Amnesty kæmpet imod forringelsen af rettighederne for mennesker, der søger asyl. I høringsvar, i pressen og under møder med danske ministre har vi blandt andet påpeget, at de danske planer om at sende asylansøgere til Rwanda bør droppes på grund af den overhængende risiko for refoulement, altså at asylansøgere risikerer, at Rwanda sender dem videre til forfølgelse eller inhumane og nedværdigende forhold. Samme konklusion nåede den britiske højesteret frem til, da den i november

2023 underkendte den britiske regerings ønske om at sende asylansøgere til Rwanda. Dommen påpegede også, at Rwandas asyssystem har betydelige mangler, hvad angår adgang til asyl, retssikkerhed og overholdelse af internationale forpligtelser. I Amnesty betragter vi den britiske højesterets afgørelse som en betydelig sejr, som må have konsekvenser for de danske planer om at sende flygtninge til Rwanda.

I 2023 har vi desuden undersøgt forholdene på de danske udrejsecentre, herunder situationen for de personer, der sidder frihedsberøvet i udrejsecentret Ellebæk. Vi har løbende fortsat vores kritik af, at Danmark kan inddrage opholdstilladelserne for syriske flygtninge, der har et midlertidigt opholdsgrundlag og dermed risikerer at opholde sig i årevis på et dansk udrejsecenter eller føler sig presset til at udrejse til Syrien. I lighed med øvrige organisationer og FN's Flygtningehøjkommissariat mener vi, at der fortsat er stor risiko for, at syrere kan risikere tortur, mishandling eller nedværdigende behandling ved en tilbagevenden til Syrien. Sammen med en lang række danske NGO'er arrangerede og afholdte vi i foråret en velbesøgt konference på Christiansborg om emnet.

I efteråret bidrog vi sammen med en række øvrige organisationer til en såkaldt skyggerapport til FN's Torturkomité. I rapporten opfordrede vi FN's Torturkomité til at kigge på 28 særlige emner – især på flygtningeområdet. FN's Torturkomité har forholdt sig aktivt til vores anbefalinger, og komitéen retter nu særlige kritikpunkter til Danmark, som bør forbedre menneskerettighederne på en række områder.

SKRIV FOR LIV

STØTTEDE ABORTAKTIVIST I POLEN

Over 5.250 danske skoleelever deltog i verdens største brevskrivningskampagne, **Skriv for Liv**, der fandt sted for 22. år i træk. Eleverne var med til at skabe håb for forfulgte menneskerettighedsaktivister verden over.

Blandt årets ti Skriv for Liv-sager var Justyna Wyrzyńska. Hun er en polsk aktivist, hvis egen oplevelse med at få en abort uden støtte eller adgang til pålidelig information har givet hende styrke og motivation til at hjælpe andre, der står i samme svære situation.

Justyna er medstifter af Abortion Dream Team, et aktivistisk kollektiv, der kæmper mod stigmatisering af abort og rådgiver om, hvordan man kan få en sikker abort i Polen. Landet har nogle af de strengeste og mest restriktive abortlove i Europa.

I februar 2020 blev Justyna sat i kontakt

med Ania (ikke hendes rigtige navn, red.). Ania var i et voldeligt forhold, gravid og desperat. Hun sagde, at hun hellere ville dø end at fortsætte graviditeten. Justyna har selv overlevet et voldeligt forhold og vidste, at hun skulle hjælpe. Hun sendte Ania sine egne abortpiller med posten, men Anias partner fik fat i pakken først og kontaktede politiet, som konfiskerede pillerne. I november 2022 blev Justyna anklaget af statsanklageren for at "hjælpe med en abort". I marts 2023 blev hun idømt otte måneders samfundstjeneste. Hendes advokat har appelleret dommen. Danske skoleelever kunne igennem Skriv for Liv-kampagnen sende breve til den polske statsanklager og bede om, at den uretfærdige dom mod Justyna blev omstødt. Det gjorde 105 elever, og 227 sendte en personlig hilsen til Justyna.

”

Da jeg så historierne om mennesker fra andre år af Skriv for Liv, gik det op for mig, hvor meget det faktisk betyder for de mennesker ude i verden med så lille en handling, som det er at skrive et brev.

Markus Hansen
Elev på Sorø Gymnastikerskole

SAMMEN FOR ABDULHADI AL-KHAWAJAS FRIHED

#FREEALKHAWAJA

Danmarks eneste samvittighedsfange sidder på trettende år fængslet i Bahrain. Demokrati- og menneskerettighedsforkæmperen Abdulhadi Al-Khawaja er alvorligt syg, og hans datter Maryam frygter, at han vil dø i fængslet, hvis han ikke snart kommer hjem til Danmark.

I september besluttede Maryam sig for at tage til Bahrain for at få sin far løsladt trods risikoen for selv at blive tilbageholdt og fængslet. Amnesty Internationals øverste chef, Agnès Callamard, tog med i en international delegation for at støtte Maryam og styrke det internationale pres på myndighederne i Bahrain. Men i London-lufthavnen Heathrow blev delegationen nægtet at komme ombord på det planlagte fly, da myndighederne i Bahrain ifølge flyselskabet direkte havde forbudt dem indrejse.

Al-Khawaja blev anholdt i Bahrain i 2011 i forbindelse med det arabiske forår, hvor han gik forrest i de folkelige demonstrationer for frihed, demokrati og menneskerettigheder. Amnesty har lige siden arbejdet for hans løsladelse igennem underskrifts-kampanjer og intensivt lobbyarbejde med skiftende danske regeringer. 28.036 danskere skrev i foråret under på en appel til udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen (M) om at få Danmarks eneste samvittighedsfange hjem, inden det er for sent.

UNDERVISNING I RETTIGHEDER

STYRKER OPRINDELIGE FOLK

Fondsprojekter har styrket oprindelige folk i Sydamerika og engageret unge danskere i menneskerettighedsproblematikker i Østeuropa.

I Brasilien, Paraguay og Peru har Amnesty i samarbejde med lokale partnere og Amnesty-afdelinger udviklet fondsprojekter, der styrker oprindelige folks kendskab til individuelle og kollektive rettigheder. Igennem menneskerettighedsundervisning med fokus på den lokale kontekst er udsatte befolkningsgrupper blevet styrket i deres rettigheder, og hvordan de gør krav på dem.

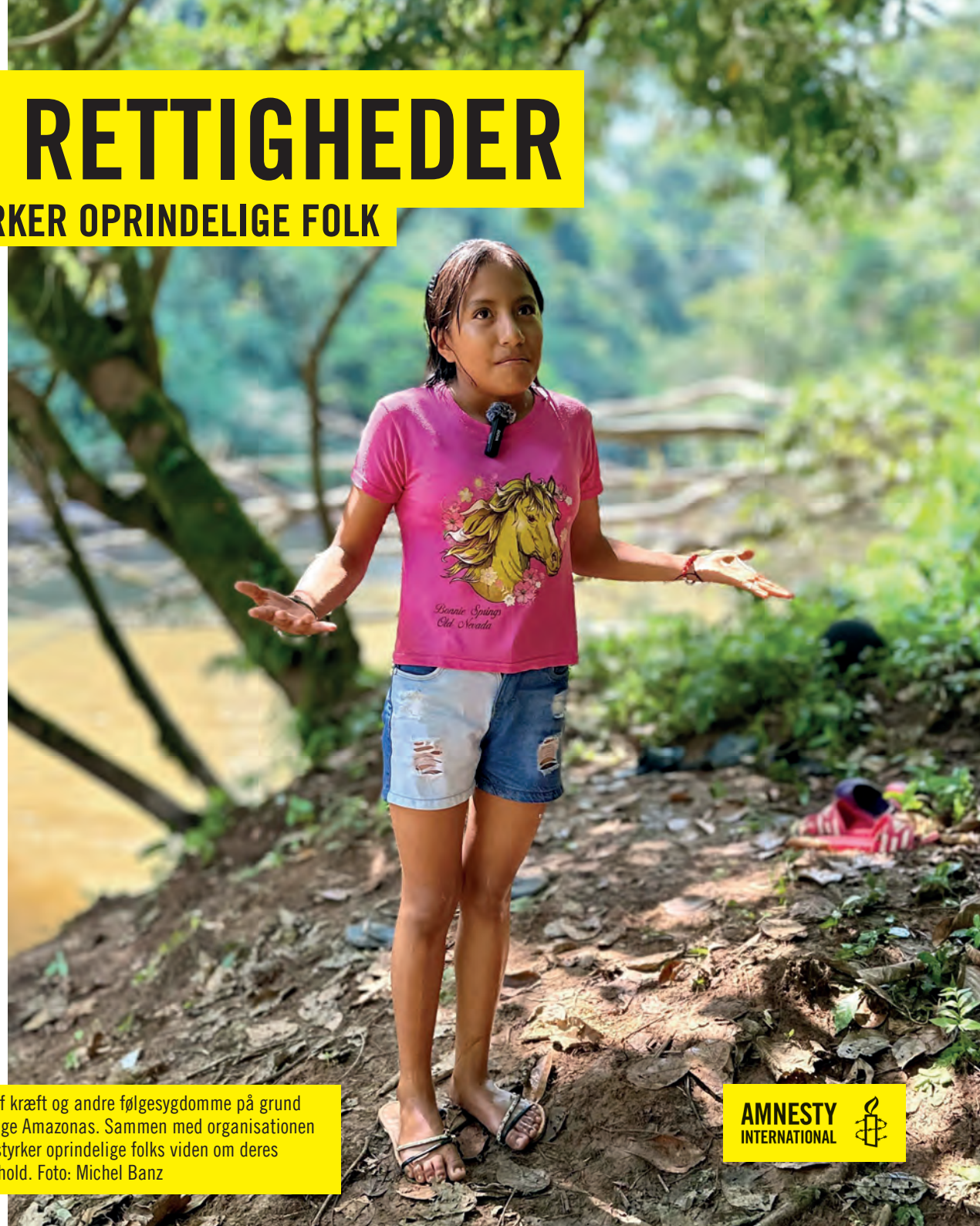
I Puebla i Mexico kæmper indbyggerne i oprindelige samfund og miljøforkæmpere for at forsvare deres jord, kultur og miljø mod udnyttelse og skadende udvindingsprojekter. I slutningen af 2023 sikrede vi finansieringen af et nyt projekt, der skal hjælpe det oprindelige folk med de store udfordringer, de står overfor.

Langvarig effekt af indsatsen

Vores indsats i Latinamerika kommer hele Amnesty til gode, for det vil ændre måden, vi arbejder på i hele verden. Arbejdet med unge oprindelige folk giver værdifulde erfaringer og bedre viden om, hvordan vi kan bidrage til at hjælpe oprindelige folk og marginaliserede grupper i kampen for deres rettigheder.

I Amnesty International Danmark har vi fået flere erfaringer med at udvikle partnerskaber, der samtidig kan styrke oprindelige gruppers menneskerettigheder og deres identitet. Og vi er blevet bedre til at håndtere samspillet mellem klimaforandringer og menneskerettigheder.

Kerly er kun 11 år og allerede aktivist. Hendes familie er ramt af kræft og andre følgesygdomme på grund af gasafbrændinger i forbindelse med olieudvinding i det nordlige Amazonas. Sammen med organisationen UDAPT udvikler Amnesty International Danmark et projekt, der styrker oprindelige folks viden om deres rettigheder, og hvordan de kan arbejde for at forbedre deres forhold. Foto: Michel Banz

DILEMMASPIL LÆRER UNGE OM MENNESKERETTIGHEDER I ØSTEUROPA

AMNESTY
INTERNATIONAL

Hvordan engagerer man unge danskere i menneskerettigheder? Dette var i fokus i projektet "Retligheder under pres".

I et samarbejde mellem Amnesty, Astralis, Gyldendal og Serious Games Interactive blev unge danskere igennem dilemmabaseret undervisning klogere på kampen for rettigheder blandt unge i Østeuropa. Projektet var målrettet de 13-18-årige i hele Danmark med særligt fokus på erhvervsskoleelever, der er en ny målgruppe for Amnesty.

Menneskerettighedsforkæmpere fra Ukraine, Moldova, Polen og Belarus delte også i projektet deres personlige historier om manglende ytringsfrihed, diskrimination og hadtale.

De unges engagement er en del af et større strategisk fokus på Østeuropa, hvor Amnesty vil fokusere mere på autokratiske stater. Herunder vil Moldova også være et af de lande, vi vil arbejde mere med.

Vores internationale partnerskabsprojekter er støttet af midler fra CISU, Østifterne, Operation Dagsværk, Midtjyske Bladfond og Steen Dagaards Fond. Foto: Vendelbo Kommunikation

STÆRKE MEDLEMSKABER

Ved årets udgang var mere end 57.000 danskere medlem af Amnesty International Danmark, ligesom hundredvis af danskere igennem året også støttede Amnesty med konkrete donationer.

Selvom mange danskere hver eneste måned melder sig ind i Amnesty, er der også medlemmer, som melder sig ud. I 2023 styrkede vi indsatsen for at mindske udmeldinger ved at teste vores kommunikation til vores mange medlemmer, uanset om de primært møder Amnesty igennem sms-aktioner, nyhedsbreve på mail eller via direkte samtaler i telefonen eller i døren. Sideløbende med dette fokus oplevede vi i årets sidste måneder en markant øget interesse fra danskerne, som gerne ville bakke op om menneskerettighederne og støtte Amnestys arbejde for at beskytte civile i Israel og Gaza – et arbejde, der også er behov for at fortsætte i 2024.

Amnestys facere på gaden i Aarhus. Foto: Amnesty International

Amnestys mål er at skabe politisk forandring, så der er respekt for menneskers rettigheder. Ude i verden og i Danmark. Det har altid været vigtigt for os at have en bred folkelig forankring gennem vores store medlemskreds i Danmark samt at sikre, at vores politiske arbejde sker sammen med andre.

Vi har et selvstændigt mål om at opbygge magt og indflydelse hos berørte rettighedshavere. Lige nu står vi sammen med helt unge piger i Peru og Ecuador, som har taget kampen op mod gasselskaber, der ødelægger deres drikkevand og gør de lokale syge. Deres kamp for klimaretfærdighed er et vigtigt bidrag til at fastholde stater og virksomheders forpligtelse til at passe på planeten og de mennesker, som bliver negativt berørt af virksomhedens aktiviteter.

Under Israel-Palæstina-konflikten har det været afgørende for os, at vi undervejs har samlet jødiske og palæstinensiske unge i Danmark til samtaler om fred, ligeværd og bekæmpelse af islamofobi og antisemitisme. De er afgørende stemmer for et sundt debatklime og en kultur fri for hadtale.

Sammen med mange danskere og iranere her i Danmark har vi i år fortsat kampen for frihed i Iran. Arbejdet kulminerede i år, da aktivister fra Furesø-gruppen sammen med mig rejste til Nobels fredsprisuddeling i Norge for der at hylde den iranske frihedskæmper og gruppens mangeårige ven Narges Mohammadi. Det var stort – både for Narges familie, som modtog prisen på hendes vegne - men også for os, der i så mange år har kæmpet mod den uretfærdighed, som Narges Mohammadi og andre menneskerettighedsforkæmpere i Iran oplever. Anerkendelsen giver os gejst til at fortsætte kampen.

I en tid med så mange kriser og konflikter er der brug for, at vi ikke bare står sammen, men også handler sammen. Det vil vi gerne styrke endnu mere i 2024.

**Vibe Klarup, generalsekretær,
Amnesty International Danmark**

ÅRSBERETNING 2023

VI SKAL HANDLE SAMMEN

ØKONOMISKE NØGLETAL

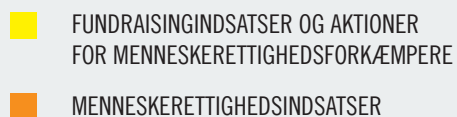
HOVEDTAL 2023

	MIO. KR.
INDTÆGTER	75,7
FINANSIELLE INDTÆGTER	0,6
UDGIFTER (INKL. BIDRAG)	76,2
ÅRETS RESULTAT	0,1
ADMINISTRATIONSPROCENT	3%

INDTÆGTER

ANVENDELSE AF UDGIFTER

MENNESKERETTIGHEDSINDSATSER

* Køn og antiracisme, mennesker på flugt, frihedsrettigheder, aktivisme og kampagner

Amnesty International Danmark

Gammel Torv 8, 5 sal
1457 København K
CVR-nr. 21 53 94 14

Telefon: 33 45 65 65
E-mail: amnesty@amnesty.dk
Web: amnesty.dk

Generalsekretær

Vibe Klarup

Revision

Beierholm Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

